

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.
ਅੰਜਨਾ ਰਾਹੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ
1989 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 420
16 ਜੂਨ, 2020

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908, ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ — ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ — ਪਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ 20)

ਅਮਿਤ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੁੱਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਆਸ਼ੀਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਕਾਸ਼ ਜਿੰਦਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.

(1) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1-ਅਪੀਲੈਟ (ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ) ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ- (ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਸ.ਐਚ. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਜੀ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.1 ਸੀਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

(2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

(1) ਜੇਕਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ

ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਨੇਮ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?

(3) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪੂਰਵਜ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਵੰਸ਼ ਸਾਰਣੀ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ:-

ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ

ਸੁਭਾਸ਼ਚੰਦਰ	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜਨਾਰਾਣੀ	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਿਰਨਬਾਲਾ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਝਾਂਜੀ (ਪੁੱਤਰ)	(ਧੀ)
(ਧੀ)	(ਪੁੱਤਰ)	ਮੁਦਈ ਡਿਫਡਟਨ.1-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	Defdt.ਨੰ.2
(ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ)			

ਤਰਸੇਮ ਰਾਣੀ	ਮੁਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ	ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ	ਸ਼ਾਲੂ (ਵਿਧਵਾ)	(ਪੁੱਤ)	(ਧੀ)
(ਧੀ)	(Defdt. No. 3)	Defdt. ਨੰਬਰ 4	ਡਿਫਡਟ.No.5	Defdt.ਨੰ.4	

(4) ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਜੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 'ਕਰਤਾ' ਸਨ ਅਤੇ ਵੀ ਘਰਵੇਲੀ coparcenary ਅਤੇ ਅਣਵੰਡਿਆ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ (ਨੇਸ ਪੱਤਰ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(5) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਦਿਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲੋਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਟੋਰ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਗਬਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਹਾਸੇਗੀਣੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੇਚਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਮਰਹੂਮ ਐੱਸ. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਬੱਚਿਆਂ (ਪੂਰਵ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਐੱਸ. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ (ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ) ਨੇ 17.07.1981 ਦੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਘਰ ਨੂੰ

ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ:-

1. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
2. ਕੀ ਮੁਦਈ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
3. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ 17.07.1981? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
4. ਰਾਹਤ.

ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ:-

1. ਸ਼. ਸੋਮ ਨਾਥ, PW1
2. ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ, PW2
3. ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ PW3
4. ਕਿਰਨ ਬਾਲਾ PW4
5. ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ PW5
6. ਹਰੀ ਭਗਵੰਤ ਬਾਪਰ PW6
7. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ, PW7
8. ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਢਾਂਡਾ, PW8.

(7) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ DW5 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ (ਨੇਸ ਪੱਤਰ) ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

(8) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਵਰਗੀ ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਡੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(9) ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਡੀ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਵਤਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਡੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਦੋਵਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਭਾਵ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 211-ਟੀ ਮਿਤੀ 05.01.1985 ਅਤੇ 212-ਟੀ ਮਿਤੀ 07.01.1985 ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(11) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈਰਿਕਾਰਡ।

(12) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਸੀਅਤ (ਨੇਸ ਪੱਤਰ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ (ਨੇਸ ਪੱਤਰ) ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਵਸੀਅਤ ਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਦੀ ਮੌਤ ਵਸੀਅਤ ਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਵਸੀਅਤ ਕਰਤਾ, ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੇ ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ (ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ) ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਪੁਰਖੀ ਹੈਸੰਪਤੀ।

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 2 ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਦਿਵਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਸੁਹਿਰਦ

(14) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਵਾਲ (i)

ਜੇਕਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ

ਤਾਇਨਾਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਨੇਮ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਟੈਸਟਾਟਰ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੇਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂਅਯੋਗ?

(15) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਸੀਅਤ/ਵਸੀਦ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਡੀਡਬਲਯੂ2 ਅਤੇ ਯਸ਼ਪਾਲ ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ. ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਈਨ “ਉਰਦੂ” ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, 1972

(16) ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

(1) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਸੀਅਤ-ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਸਨਪਿਤਾ;

(2) ਵਸੀਅਤ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀਇੱਛਾ;

(3) ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਸਤਖਤ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

(4) ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀਮੁਦਈ

(17) ਹੁਣ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਵੇਰਵੇ।

(18) ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਝਾਂਜੀ ਦਾ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ- ਵਸੀਅਤ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਮਰਹੂਮ ਸ. ਆਰ ਅਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਤਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਜਦੋਂ PW7 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 22.10.1981 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 17.07.1981 ਭਾਵਲਗਭਗ 3 ਮਹੀਨੇਪਹਿਲਾਂਨੂੰਦੀਮੌਤਦੇਸ਼.ਰਤਨਲਾਲਝਾਂਜੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬੂਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈਮੁਦਈ

(19) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਹੋਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ

ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਭਾਵ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਵੀ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ-ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਜਾਈਦਾਦ ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ। ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਸ਼. ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ.1-ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਕਿਰਨ ਬਾਲਾ- ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧੀ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ PW4 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਣਾਰੀਖਿਆ ਗਿਆ 'ਤੇ ਦੀ ਨਿਰਣਾ ਵਿੱਚ ਮਹੇਸ਼ਕੁਮਾਰ (ਮ੍ਰਿਤ) ਨਾਲ ਐਲ. ਆਰ ਬਨਾਮ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ '। ਪੈਰਾ 20 ਦੇ ਦੀ ਨਿਰਣਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

ਬਨਾਮ ਟੀਸੀ ਸਿਧਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ / ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੇਠਾਂ:

"ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਢੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸ਼ੱਕ, ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ, ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਸੀਅਤ ਕਿਸੇ ਔਲਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ, ਪਰ ਅਸਲ, ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਮਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਸ਼ੱਕੀ

ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਓਵਸੀਅਤ, ਭਾਵੇਂ ਵਸੀਅਤ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਪੁਸ਼ਪਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਰਾਜ ਕਦੰਬਾ।) ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੰਚਨਨ ਬੈਨਰਜੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਆਮ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ."

(20) ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਗਲਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਵੀ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਪੂਰਾ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਸਮੇਂ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(21) ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਸੀਅਤ 17.07.1981 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੁਭਾਸ਼ਚੰਦਰਝਾਂਜੀਵਿੱਚਦੀਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚਹੋਰਸ਼ਬਦ,'ਤੇਦੀਸਮਾਂਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਝਗੜਾ/ਬਦਮਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(22) ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 1950 ਤੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ ਟਾਈਪਿਸਟ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ 'ਉਰਦੂ' ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼. ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ

ਪ੍ਰਤਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ ਹੈ। ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਘਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰੀ ਮੋਹਨ (ਉਸਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰ ਨਾਲ ਐੱਸ. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਦੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਧੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਘਰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅੰਜਨਾ ਰਾਣੀ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਵਾਲ ਨੰ.(i) ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੰ.1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (ii)

ਕੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?

(24) ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ:-

(i) ਦਸੂਟਸੰਪਤੀਹੈਸਾਬਤ ਕੀਤਾਨੂੰਹੋਣਾਉਹੀਸੰਪਤੀਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ. ਨੰਦ ਲਾਲ ਮਿਤੀ 09.04.1960 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ।

(ii) ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(25) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੂਰਵਜ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਅਣਵੰਡੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ 7 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(26) ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ? ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਗੱਲੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ। ਮੂਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 23^{ਵੇਂ} ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 221 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਸੰਪਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਢੰਗ:-

ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ। -- (1) ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦਪੁਰਖੀ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ।-

ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ A ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਇਹ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਰਦ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ A ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ A ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੋਰਸ

ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਿਤਾ ਦੀ ਖੁਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਸਰਵਾਈਵਰਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਤਤਕਾਲੀ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰਨ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਤਤਕਾਲੀ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ

ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸਦੇ ਮਰਦ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜੀਵਨ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ।"

(27) ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਜੁਥਾਨੀ ਗੰਜਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼. ਨੰਦ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਜਾਂ ਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਰਹੂਮ ਸ਼. ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁਦਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਰਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਜੱਦੀ

(28) ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਵੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ Ex.P1 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1960 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ 4 ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

“1. ਪੁਰਬ
ਖੇਤ, ਹੋਣ

੨. ਪੁੱਛਮ
ਗਲੀ

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ

3. ਉੱਤਰ 4. ਦੱਖਣ

ਰੋਡ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦ।”

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਸਬ-ਜੇਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ "ਦੁਰਗਾ ਹਰਮੀਟੇਜ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ:-

ਪੂਰਬ:- ਦਾ ਖੇਤਰਬਸਿਆਰਾਮ ਪੱਛਮ:ਗਲੀ
ਉੱਤਰ:ਰੋਡ ਦੱਖਣ: ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਬੱਸੀ"

(29) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਨੰਦ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੇਲ/ਮਿਲੀ ਹੈ। No rth ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਜਿਸ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਲੀ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈਖਾਤਾ।

(30) ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ 09.04.1960 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ 09.04.1960 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਵੇਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਉੱਪਰਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ 09.04.1960 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਹਨ।

(31) ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਝਾਂਜੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਫੋਟੋ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਸਾਂਝਾ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਐਸ.ਲਕਸ਼ਮਈਆ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਐਲ਼ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ & ਹੋਰ. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਰਚਾ ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਪਲੱਬਧ।

(32) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. (2) ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

(33) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ